

Атмосфера

С нами

Премиера

výberový
vzdelávací
spolok

bez
rozdielu

vzt'ahy

Daniel
Milo

kto sú
Rómovia

čiernobiely
svet

hudobná
výchova

v koži...

príbehy
svätené
vetrom

Samuel
Abrahám

April 2006

Amenca - S nami

Amenca – S nami

(občasník)

0/2006

Vydáva:

Výberový vzdelávací spolok
Dostojevského rad 1
Bratislava

Šéfredaktor:

Stanislav Daniel

Redakčná rada:

Slávka Ďurišová, Jolana
Čurejová, Tomáš Kotlár,
Stanislav Daniel

Redaktori:

Beáta Žoltáková, Jolana
Čurejová, Irena Biháriová,
Michaela Janková, Anna
Čonková, Margita Ráčová,
Tomáš Kotlár, Brian Moore,
Ladislav Pompa, Stanislav
Daniel

Grafická úprava:

Stanislav Daniel

e-mail:

redakciaamenca@gmail.com

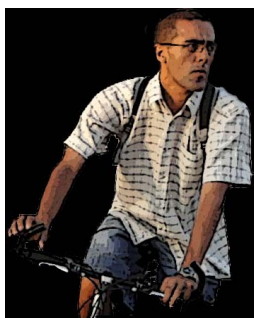
Amenca S nami

úvodník

Vážené čitateľky, vážení čitatelia,

Ak čítate tieto riadky, znamená to, že sa nám to podarilo. Podarilo sa nám zjednotiť sily zopár ľudí, ktorí rovnako ako spoločnosť okolo nich majú oveľa viac odlišného než spoločného.

Spoločné majú to, že sú študentkami a študentmi Výberového vzdelávacieho spolku a chcú vydávať časopis. Odlišné majú všetko ostatné. To sa odrazilo aj pri formovaní časopisu. Niektorí chceli mať v časopise horoskopy, niektorí publikovať to, čo vie. Niektorí zaujímajú, kto nad čím rozmýšľa a niekoho kto čo je. Chceme však dokázať, že aj napriek názorovým odlišnostiam dokážeme spolupracovať a zjednotiť sa.

Časopis ešte stále nemá definitívnu formu, predpokladáme, že prejde počas svojej existencie viacerými zmenami. V niektorých veciach však máme jasno.

Jednotlivé čísla časopisu Amenca – S nami budú venované vždy konkrétnej téme. Dovolili sme si pre tému prvého čísla zvoliť Výberový vzdelávací spolok. Neoddeliteľnou súčasťou časopisu budú rubriky, ktoré sú a budú pravidelnou súčasťou Amenca – S nami. Takouto bude napríklad rubrika „V koži“. V tomto premiérovom čísle sa oboznámite s tým, aké to je byť v koži šéfredaktora Amenca – S nami. Ďalšou pravidelnou rubrikou budú rozhovory. V každom čísle nájdete rozhovor s niekým, o kom si myslíme, že má čo povedať. Právo

„prvej noci“ dostal v tomto prípade Samuel Abrahám, riaditeľ Výberového vzdelávacieho spolku, ktorému touto cestou ďakujeme za sponzorskú pomoc, bez ktorej by časopis Amenca - S nami neuzrel svetlo sveta. Keďže rasizmus bol a je horúcou témou, pridávame navyše bonus – rozhovor s Danielom Milom z organizácie Ľudia proti rasizmu.

V našom časopise okrem už spomínaného vždy nájdete recenzie a mnoho ďalšieho. Bude pre nás potešením, ak naše články zaujmú, pobavia a budú motivovať k pátraniu po ďalšom čísle. Svojim kolegom prajem nech ich chuť tvoriť neopúšťa a nech tak, ako v prípade prvého čísla aj napriek malým nezhodám v tých najdôležitejších chvíľach príde zhoda veľká. Vám, čitateľky a čitatelia, prajem príjemný čas strávený nad týmto aj všetkými ďalšími číslami.

Stanislav Daniel

Obsah

predstavujeme

Výberový vzdelávací spolok	3
VVS v Nitre	4

rozhovory

Samuel Abrahám	5
Daniel Milo	6

recenzia

Čiernobiely svet	7
------------------	---

na zamyslenie

O moderných Ondrášoch	9
V koži šéfredaktora	10
Kto sú Rómovia	11
Vzťahy	12
Learning to cheat	13
Bez rozdielu	15
Demografické mýty	17
Hudobná výchova	19

Výberový vzdelávací spolok - VVS

Ústrednou myšlienkou – nitkou pretkanou všetkými činnosťami Výberového vzdelávacieho spolku je snaha poskytnúť vysokoškolákovi to, čím im chýba na ich „domovskej“ univerzite.

Vedenie spolku skromne na otázku o cieľoch tejto inštitúcie odpovedá: naučiť študentov argumentovať, vyjadriť svoj názor, zlepšiť sa v anglickom jazyku a možno popri tom všetkom žiť aktívny kultúrny život. My, študenti ale vieme, že spolok ponúka oveľa viac. Je skvelou príležitosťou môcť sa stretávať so študentmi rôznych odborov a smerov a diskutovať s nimi, či už o spravodlivosti sociálneho systému, alebo o tom, či sú „psičkári“ subkultúrou.

Hlavnou náplňou činnosti VVS je štúdium, ktoré pozostáva zo seminárov. Na seminároch sa stretáva približne 8 študentov a vedúci seminára, ktorý mnohokrát nie je pedagógom, ale odborníkom v oblasti, ktorej sa seminár venuje. Semináre si študenti vyberajú z ponuky, ktorá je tiež do veľkej miery výplodom fantázie študentov. Ak teda niektorý zo študentov začne mať pocit, že by sa chcel niečo viac dozvedieť o vplyve mongolského výtvarného umenia na ceny ropy v Nemecku v osemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia, presvedčí o zaujímavosti tejto témy zopár ďalších študentov a je k dispozícii osoba, ktorá o tom niečo viac vie, je dosť možné, že na ten seminár budú študenti VVS budúci semester chodiť.

Študent si z ponuky vyberie niekoľko seminárov, pričom niektoré sú pre prvákov povinné, avšak okrem toho je dôležitou súčasťou štúdia vo VVS

vlastný projekt študenta. Ak sa študentovi teda nepodarí zaujať spolužiakov seminárom o svetovom dosahu mongolského výtvarného umenia, môže sa tejto téme venovať samostatne. Ak je k dispozícii niekto, kto má v tejto problematike prehľad, spolok sa pokúsi túto osobu skontaktovať. Ak tento odborník súhlasí, stáva sa tútorom. Študent sa neskôr so svojím tútorom stretáva na pravidelnej báze a postupne vytvára prácu o svojej téme. Neoddeliteľnou súčasťou tejto práce je potom jej záverečná prezentácia po skončení semestra za účasti všetkých študentov a tútorov. Počas prezentácií dochádza k plynulým prechodom medzi zdanlivo nesúvisiacimi témami. Ľudia zažívajúci túto oslavu rozmanitosti prvý raz často onemejú v úžase, čomu všetkému sa študenti venovali.

Ďalším nemenej zaujímavým projektom Výberového vzdelávacieho spolku je Klub VVS, ktorý si už vybudoval meno medzi bratislavskými intelektuálmi a stretáva sa s ich veľkou pozornosťou. Tieto diskusie o novinových článkoch za účasti ich autorov sa stali veľmi obľúbenými aj medzi samotnými autormi, ktorí takto majú možnosť zistiť, ako ich článok zapôsobil.

No a okrem tohto všetkého študenti dostávajú možnosť zúčastňovať sa na mnohých kultúrnych, či iných podujatiach, spolok podporuje športovú činnosť a v neposlednom rade je spolok možnosťou získať informácie o zaujímavých projektoch pre mladých ľudí, v zapojení sa do ktorých môžu študenti očakávať taktiež podporu zo strany vedenia spolku.

Výberový vzdelávací spolok v Nitre

Výberový vzdelávací spolok, ktorého zámerom je vzdelávanie, má otvorené brány pre tých študentov vysokých škôl, ktorí preukážu záujem o hlbšie vzdelávanie sa vo zvolenom odbore. Avšak nie je univerzitou a ani ňou nechce byť. Prihliada na individuálne záujmy poslucháčov o špecifické odbory, projekty a snaží sa im vyjsť v ústrety i pri voľbe školiteľa.

hranú podobu. Takže do budúca už aj samotní poslucháči tohto seminára v spolupráci s režisérom plánujú menšie „divadielko“ rómskej poézie a prózy počas Medzinárodného dňa kultúry v Banskej Štiavnici.

Motiváciou pre zamyslenie sa nad kultúrnymi javmi býva aj seminár so Zuzanou Bošelovou z Nadácie Milana Šimečku. Zámerom seminára je stimul

Bachtalo manuš, ko džanel te del jilestar. (Šťastný človek, ktorý dokáže zo srdca dávať.)

rómske príslovie

V rámci Nitry, kde väčšinu študentov tvoria Rómovia, prijal Výberový vzdelávací spolok tento školský rok do svojich radov deviatich univerzitných študentov, ktorí prejavili záujem o účasť v tomto spolku a zároveň úspešne absolvovali vstupný pohovor. Svoju činnosť zameriavajú predovšetkým na zdokonalenie sa v angličtine, ktorú vyučuje politológ Brian Moore z Toronta.

Ďalšou prioritou je seminár vedený profesionálnou divadelníčkou Adelou Gáborovou, ktorá okrem diania pri tvorbe divadelného predstavenia odhaľuje aj triky rečového umenia, ako čo najviac zaujať prítomné publikum svojím verbálnym prejavom. Závideniahodná môže byť i prítomnosť študentov pri samotnom počiatku niektorých divadelných predstavení, kedy herci v spolupráci s režisérom dávajú vybranému dielu konkrétnu

k argumentácií čítaných textov, či už predkladaných alebo článkov voľného výberu i zo strany študentov.

Okrem pravidelných seminárov a divadelných podujatí v Nitre sú študenti podľa možností prítomní i na prednáškach a kultúrnych akciách aj v Bratislave, ktorá je sídlom Výberového vzdelávacieho spolku.

V neposlednom rade nemožno zabudnúť ani na hodiny esejistiky vedené so Slavomírou Ďurišovou, ktorá svoj novinársky talent prezentuje nielen v Nitrianskych novinách, ale i počas spomínaných seminárov. Tie sa správnym navigovaním stávajú kopnutím múzy, a tak vznikajú menšie či väčšie, lepšie či ešte lepšie spracované typy novinárskych žánrov, ako napr.: komentáre, eseje, recenzie, rozhovory či úvahy, ktoré potom svoje miesto nachádzajú práve v tomto časopise.

Jolana Čurejová

rozhovor

Samuel Abrahám

Politológ, zakladateľ Výberového vzdelávacieho spolku, šéfredaktor časopisu Kritika a kontext a najnovšie zakladateľ Bratislava International School of Liberal Arts (BISLA), človek, ktorý neustále nachádza nové výzvy – Samuel Abrahám. V rozhovore sa dozvieme niečo viac o tom, ako zakladal Výberový vzdelávací spolok, ale aj o tom, čo ho dokáže nahnevať.

Aká cesta Vás priviedla k VVS, aké boli prvopočiatky VVS?

Je to už neuveriteľných desať rokov, čo ma vyhľadal Peter Hunčík a spýtal sa, či by som nechcel založiť vzdelávaciu inštitúciu, kde bude najdôležitejšou individuálna komunikácia medzi študentom a pedagógom alebo tútorom. Ako absolvent politickej filozofie som bez váhania odmietol, no Hunčík, ktorý často stojí pri počiatku skvelých

projektov, sa nedal len tak odradiť.

Zobral ma zopárkrát do Budapešti, kde podobnú inštitúciu

vedli dvaja profesori, ktorí vôbec nevyzerali ako byrokrati. Zmenil som názor a zmenil som aj názov. Výberový vzdelávací spolok sa mal volať „neviditeľná škola“. Zvyšok je, ako sa vraví, už história. Oslovil som Mira Marcelliho, Bela Riečana, radil sa s nebohým Jurajom Špitzerom a za tri mesiace, v septembri 1996, sme vybrali prvých dvadsať skvelých študentov.

Ste šéfredaktorom časopisu Kritika a kontext. Čo je na tejto práci najťažšie?

Neviem, čo je najťažšie, veď je iné viesť denník a iné štvrťročník, no základ je mať okamžitý odhad, či je niečo dobré alebo nie, a či sa to hodí do časopisu. Bez kritického oka, ktorého súčasťou sú aj kus intuície a podvedomia, šéfredaktor, a teda aj noviny za nič nestoja a je jedno, koľko výtlačkov sa predá, na akom papieri sa vytlačí a koľko obrázkov prekryva slovnú biedu.

Študovali ste politológiu? Prečo ste sa rozhodli práve pre tento odbor?

Vyštudoval som komparatívnu politiku a politickú filozofiu v Kanade. Sú to dva zo siedmich odvetví politických vied. So slovom politológia som sa stretol až na Slovensku. Hoci mám doktorát, ešte stále sa považujem za študenta politickej filozofie a nie za politológa. Hlavne nie na dnešnom Slovensku, kde sa nazve politológom každý, kto strávil

týždeň v politickej funkcii.

Výhodou štúdiá v Kanade je, že začnete študovať jeden odbor

a skončíte ten, ktorý sa vám naozaj páči. Takže k politickým vedám som postupne prišiel a politická filozofia sa mi zdá ako najfascinujúcejší predmet o spoločnosti, ľuďoch a politike, pretože o tom, ako má vyzeráť „dobrá spoločnosť“ komunikujete cez knihy s veľkými autormi, ktorí sa nad touto témou zamýšľajú už 2500 rokov. A keďže ľudská povaha a naša inteligencia sa za tú dobu nezmenili, Platón či sv. Augustín sú pre dnešnú dobu rovnako dôležití, ako najväčší súčasní politickí myslitelia.

Študovali ste teda v Kanade. S akými cieľmi ste tam odcestovali?

Ja som nemal konkrétny cieľ, no od takých trinástich rokov som bol mentálne v emigrácii, kde už žil môj brat. Nebol som schopný žiť v tej príšernej dvojakosti, na jednej strane prázdne slová a komunistický balast valiace sa na mňa z médií či v škole a

Aj keď všetko na svete je márne, nikdy to nemajte za životné krédo...

Amenca – S nami

na druhej strane nenávisť voči tomu režimu medzi ľuďmi, ktorí mi boli blízki. A keďže ani oni ani ja sme nemali odvahu postaviť sa proti tejto orwellovskej mašinérii, útek do Kanady bol vyslobodením. A dodnes si gratulujem, že som emigroval, pretože po roku 1989 som sa už vrátil ako iný človek.

Existuje niečo, čo vás dokáže poriadne nahnevať?

Samozrejme a je toho veľa, no najviac ma napáli, keď vidím, že niekto zo strachu alebo z vypočítavosti vedome klame alebo zavádza iných. No a prečo tak robí povedzme politik či radový občan, tak aj o tom je vlastne politická veda, alebo po našom politológia.

Môžete odporučiť knihu budúcnosti?

Knihy budúcnosti boli už dávno napísané, ide o to, ako ich dokážeme v budúcnosti interpretovať a ako sa z nich dokážeme poučiť. Pre mňa osobne to budú Platónove dialógy, Machiavelliho Rozpravy, ale povedzme aj literárne diela, v ktorých môžete nájsť inšpiráciu či životnú múdrosť.

A čo vaše životné krédo?

Skôr antikrédo. Aj keď všetko na svete je márne, nikdy to nemajte za životné krédo...

Ako najradšej trávite svoj voľný čas?

Pri mori s knihou. To prvé sa mi nedarí už tretí rok a toho druhého je stále dáko menej a tak o to musím stále zvädzať súboj so sebou a so svojím diárom.

Čo vás vie najviac potešiť?

No napríklad, keď niečo dobre uvarím a hostia sú z toho vo vytržení, alebo keď sa môj syn smeje, alebo keď moja manželka povie niečo vtipné a inteligentné alebo keď môžem ešte hodinu ráno spať, atď... Zoznam nemá konca a ani by nemal mať.

Prečo ste „fanúšikom“ umenia?

Umenie má schopnosť – ak si vypestujete naňho tykadlá a to treba kultivovať – vás duševne naplniť, povedať za vás, čo vy cítite, no nedokážete to sformulovať či predstaviť si. Skrátka je to naša vizitka, ktorá nás odlišuje od zvierat aj barbarov. Ja sa vyznám v klasickej hudbe a práve v emigrácii mi dodávala energiu, ktorá premieňala moje vnímanie sveta. Milujem obrazy a mám svojich autorov, no tam som „militantný“ a zaujatý pre svojich vyvolených. Naopak hudba je pre mňa zdroj, ktorý ma „dobíja“ a ktorý stále spoznávam.

Čomu udeľujete prvenstvo vo vašom rebríčku hodnôt?

Etika správania a tolerancia – aby aj ten človek, ktorý má vnútorné predsudky, sa navonok správal slušne. Etika je správanie navonok, morálka vnútorné presvedčenie. A keď sa celý život slušne a tolerantne správate, čokoľvek sa vo vašom vnútri búri, verím, že postupne sa vaše etické správanie premení na vnútorné presvedčenie. A od toho sú iné, zdanlivo najvyššie hodnoty ako láska a dobro, len odvodené.

Čo by ste popriali nášmu časopisu?

Hrozne si prajem, aby tento začiatok bol bez konca, aby sa váš časopis stal nielen študentským časopisom, ale aj vyznaním a vyjadrením mladých Rómov. Naša spoločnosť a civilizácia je literárna a tykadlá ne-Rómov sú vyvinuté na presvedčivé slová, preto si želim aj cez tento váš časopis, aby sa vaši spolužiaci a aj ich širšie okolie tešili, že objavujú svoju novú dimenziu, ktorá bola doteraz pre nich zahalená alebo voči ktorej boli ľahostajní. Založiť a formovať časopis je základ, na ktorom vyrastali všetky moderné európske národy.

Jolana Čurejová

recenzia

Čiernobiely svet

„Mama, zavolaj mi doktora. Mama, poď ku mne, lebo zomieram....“. Takouto pesničkou v rómčine sa začína televízny dokument, ktorý je venovaný rómskej histórii a folklóru.

Dokument sa zaoberá identitou a kočovaním Rómov až po ich usadenie do 2. svetovej vojny. Ďalej rozoberá rómsky folklór, tradície a vyvracia rómske mýty o mnohodednosti, či náboženskom presvedčení prostredníctvom živého príkladu rodiny Danielových z Olomouca. Celým dokumentom a zákutiach mesta Olomouc nás sprevádza starší pán v čiernom klobúku Ján Přeučil.

„Počúvaj starších ľudí, pretože zjedli viac chleba ako ty.“

V rozmedzí 45 minút sa síce nedá zobrať a hlavne zobrazí niekoľko storočí, ale hlavné rómske mílniky sú spomenuté, či je to obdobie kočovania, osídľovania, holokaustu alebo obdobie komunizmu v Čechách.

Dokument má únavné tempo a rozprávačov prejav je monotónny. Žiaci a študenti, ktorým je tento dokument venovaný by určite privítali viac tempa, rómskych osobností nielen

(História a kultúra rómskeho etnika)

Televízny dokument

Scenár, výroba, réžia: Peter Havránek, Daniel Coufal

Kamera: Juraj Fándli

Sprevádzal: Ján Přeučil

Bonton film - 2001

Dĺžka: 45 minút

z histórie, ale aj vzorov rómskej populácie z celého sveta. V dokumente chýbali folklórne skutočnosti, ktorými sa Rómovia prezentujú, ako napríklad noviny, média, podujatia rôzneho rázu a odkazy na filmy a dokumenty.

***Počúvaj starších ľudí,
pretože zjedli viac chleba
ako ty.***

Každé prezentovanie Rómov v dobrom duchu, prispieva k zlepšovaniu medziľudských vzťahov a spolunažívania Rómov a ne-Rómov kdekoľvek na svete. Čiernobiely svet poukazuje, že je potrebné vážiť si jeden druhého bez ohľadu na to, či ide o staršieho alebo mladšieho, či Róma alebo ne-Róma.

Tomáš Kotlár

Manuš savoreha birinel, ča le Devleha na. (Človek sa zmocní všetkého, len boha nie.)

rómske príslovie

rozhovor

Daniel Milo _ L'udia proti rasizmu

V poslednom čase je rasizmus dost' horúcou témou. Nie tak dávno nedokázali aktuálnosť svojej témy využiť aktivisti pracujúci s Rómami, keď na východnom Slovensku vypukli sociálne nepokoje a ešte čerstvejšie máme v pamäti neúspech ochranárov po kalamite v Tatrách, keď sa o vtedy horúcu tému už dnes takmer nikto okrem ochranárov samotných nezaujíma. Čo si myslí Daniel Milo, predseda občianskeho združenia L'udia proti rasizmu, sa dozviete v nasledovnom rozhovore.

Dokážu využiť aktivisti v boji proti rasizmu momentálny rozruch pre dosiahnutie väčších výsledkov?

Samozrejme, takéto nebezpečenstvo tu hrozí a nemôžem vylúčiť, že to tiež nedopadne podobne, no budeme robiť všetko preto, aby sa na tento prípad nezabudlo. Podstatné je v týchto dňoch a týždňoch urobiť kroky, ktoré povedú k systémovým zmenám a dlhodobiejšiemu riešeniu situácie.

Na čom môže skrachovať využitie tejto atmosféry a upadnutie problému do prachu zabudnutia?

Na nezájme relevantných hráčov - médií, politikov, elít ale i samotnej občianskej spoločnosti. Ak prídu iné témy a nebude záujem sa dlhodobiejšie venovať koreňom a príčinám extrémizmu, rasizmu, intolerancie, tak naozaj táto téma môže skončiť tak ako mnoho predtým.

Doktor práv, musíte často vysvetľovať prečo sa venujete práve boju proti rasizmu a nie napríklad obchodnému právu?

Áno, stretávam sa pomerne často s takouto otázkou, prečo sa nevenujem ničomu menej nebezpečnému a určite finančne zaujímavejšiemu. Mne sa však práca v treťom sektore páči práve svojou pestrosťou, rozmanitosťou a najmä tým, že mi dáva zmysel.

Čím bojuje Daniel Milo proti frustrácii, keď vidí, že spoločnosť sa mení z pohľadu aktivistov v boji proti rasizmu len veľmi pomaly?

Tým, že sa obzriem dozadu a uvedomím si kde sme dnes a kde sme boli pred tromi až štyrmi rokmi, vidím zmenu. Iste, tej roboty je ešte veľmi veľa, ale zmeny sú viditeľné aj dnes.

Pred istým časom sa na Hodžovom námestí v Bratislave zišlo niekoľko tisíc ľudí, ktorí takto prišli vyjadriť svoj protest proti násiliu. Bol to najsilnejší moment vo vašej doterajšej práci, alebo ste mali niekedy už pocit väčšej sily?

Bol to veľmi silný moment, to množstvo ľudí, ktoré prišlo vyjadriť svoj postoj ma príjemne prekvapilo. Celá táto demonštrácia bola spontánnou reakciou na to, čo sa stalo a vzhľadom na krátkosť času, sa, myslím, vydarila. Nikdy som si nemyslel, že raz budem stáť na tribúne a moderovať takúto demonštráciu. Bol to veľmi silný pocit.

Ako jednému z mála ľudí by vám asi neprekážalo prísť o zamestnanie z dôvodu nedostatku práce. Čo by ste robili, ak nie bojovali proti rasizmu?

Áno, deň, kedy by som nemusel robiť to, čo robím, pretože jednoducho nebude čo riešiť, by bol asi najlepším v mojom živote. No realita je taká, že situácia sa mení dost' pomaly, a niekedy mám skôr pocit, že ideme dva kroky dopredu a tri dozadu. Čo presne by som robil, v tejto chvíli povedať neviem, ale vzhľadom na svoje skúsenosti by som si určite našiel nejaké iné zmysluplné zamestnanie.

Stanislav Daniel

O moderných Ondrášoch

„DOBRO JE V ISTOM ZMYSLE BEZÚTEŠNÉ“

Franz Kafka

Byť človekom veľkorysým, nezištným, s reálne aplikovateľným „know how“ v etike, ktoré pôsobí ako podopierka chrbtovej kosti, je dnes naozaj už celkom slušné klišé. Obetovať časť svojich slastí, uskromniť sa pri uspokojovaní vlastných potrieb a záujmov, len preto, aby sme inému dopriali to isté... to je dnes naozaj dosť výsmechu hodná filantropia, alebo pri najmenšom stojaca za pokrútenie hlavou. Sami viete, s akou obľubou sa pobavíme na kolegovi či známom, ktorého dobrotivosť a med prameniáci v jeho srdci už z diaľky čítame v jeho očných zreničkách, keď nám všetkým ochotne poradí a poslúži. Ide o typ takzvaného „univerzálneho dobráka“, čiže inými slovami, hlupáčka. Aký je smiešny! Veď ten nikomu nevie povedať „NIE“, chudáčik, ktorý nastavuje uši pre všetky svetové i banálne problémy, dobrodinec, ktorý sa s vervou bije za spravodlivosť pre svojho šéfom ukričteného kolegu, ktorý si nevie uchmatnúť z koláča ani vtedy, keď sa nikto nedíva. Úder vracia úsmevom a ranu pohladením. Nenakričí, nezdvihne zovretú päsť nad stolom a nezvráti svoje čelo v krivkách hnevu, keď ho tisíckrát poprosíte o pomoc pri rekonštrukcii bytu alebo upratovaní pracovných spisov. Jemu sa proste zdá byť celkom prirodzené ostať zhovievavý a ochotný natiahnuť pomocnú ruku. Nečaká na potlesk našich dlaní a chválospevy vynútené vďačnosťou. Náš „dobrák – hlupáček“ si žije skrátka podľa svojom a netlačí sa na žiaden piedestál božských či svetských veličín. Mohli by sme ho teoreticky vnímať ako

obdivuhodnú bytosť a možno sa ním nechať trochu inšpirovať, ale namiesto toho sa na ňom radšej pobavíme. A využívajúc jeho slepú dôveru ho zavalíme našimi bezodkladnými požiadavkami a prosbami. Veď ako inak by ste sa správali k takémuto „modernému „Ondrášovi Machuľovi?“.

Priznám sa, že napriek svojej empatickej náture som i ja kdesi medzi tými, ktorí na „prototypového dobráka“ naváľajú čo najviac, v očakávaní, že nám poslúži, berúc to ako samozrejmosť, „pretože on to predsa sa aj tak urobí rád“. No na druhej strane, v krúžku „nás asertívnych bojovníkov za vlastné záujmy“, sa pripojím k univerzálnym sťažnostiam na súčasný systém, neblaho spoločnosti, ohovorím tyranu despotických manželov, poľutujem nevďačné útrapy zdravotne postihnutých, povzdychnem nad zmienkou o zdevastovanom parku... a očakávam, že to všetko, nad čím krútim hlavou a čo záporne hodnotím, „ktosi“ zmení. ...

...Zrazu neviem, kto je hlúpejší; náš „dobrák Ondráš Machuľa“, či my, siláci, ktorí sa vieme „prelaktovať“ k osobným pôžitkom a nad záležitosťami nás obklopujúcimi iba symbolicky utrúsime pohoršené konštatovanie. A samozrejme spoliehajúc sa na to, že „ono sa ten svet hádam nakoniec umúdi“. Náš spomenutý dobrodinec, nad ochotou a solidárnosťou ktorého sa vieme s chuťou pousmiať, v skutočnosti však nerobí nič výnimočné, čo by sme my ostatní nemohli robiť rovnako. Nie je

Amenca - S nami

aktérom celosvetových záchranných misií, neobetuje svoj vlastný život pre požiadavky svojho okolia, neupísal sa žiadnej kampani za zlepšenie životných podmienok nás všetkých. Len si kráča cestou, ktorú mu vyšľapáva vlastné svedomie. Aké jednoduché! Namiesto čakania na revolučnú zmenu všetkého, čo šťve rovnako jeho ako i nás ostatných, sa proste inicializuje v každodenných rutinných drobnostiach. V práci nám umyje šálku, inokedy pomôže vyniesť nábytok pri upratovaní chaty, na autobusovej zastávke vypočuje reptajúcu dýchodkyňu nad zdražením elektriny a namiesto bitia sa

do prs za vlastné krivdy a hnevu nad celospoločenským chladom nám podá teplé slovo. A popritom statočne znáša náš výsmech a nechápavé, často i odsudzujúce reakcie, ktoré v nás evokuje jeho „zadubenosť“.

Dobrák Ondráš je ako v literárnom, tak v reálnom stvárnení skutočne terčom posmeškov, nepochopenia a skôr poľutovania, ako docenenia. Sme my ostatní, využívajúci dobrosrdečnosť a nevyočítavosť moderných „Ondrášov“, a zároveň prahnúci po celospoločenskej etickej náprave, skutočne morálni, alebo skôr iba (m) – orálni?

Irena Bihariová

V koži šéfredaktora Amenca - S nami

Triedny učiteľ pred stužkovou, ten vie ako som sa cítil. Schladiť horúce hlavy, zjednotiť skupinky s odlišnými názormi, neustále striehnuť, aby každý splnil svoju pridelenú úlohu,... tým všetkým som musel prejsť aj ja ako šéfredaktor časopisu, ktorého prvé číslo držíte v rukách. Niečo sa splniť podarilo, niečo menej a niečo bolo absolútne nad moje sily.

V tejto rubrike časopisu sa budete stretávať s mojimi snahami vcítiť sa do kože osôb, ktoré možno stretávame na uliciach, ale bežne sa ani nezamyslíme nad tým, ako prežívajú dni svojho života. Pre prvé, „zoznamovacie“ vydanie som sa rozhodol napísať niečo o tom, ako som sa cítil ja ako šéfredaktor začínajúceho časopisu.

V rozhodovacích momentoch bolo oveľa jednoduchšie nebyť šéfom. Síce sme sa dohodli, že hlas každého bude mať rovnakú váhu, no aj tak som pri každej diskusii cítil, že som vnímaný

ako niekto, kto si chce uzurpovať právo konečného slova.

Počas doby na poste šéfredaktora som zistil, že nejde byť šéfom a zároveň priateľom. Niektoré veci je jednoducho treba prikázať a tu je ťažko tváriť sa kamarátsky. Mám pocit, že bez autority sa dá len veľmi ťažko zvládnuť nehomogénna skupina, ak vôbec homogénna skupina existuje. Či už sú touto autoritou presne stanovené pravidlá, alebo práve osoba na čele skupiny. A najvhodnejšia je asi kombinácia týchto autorít, o čom svedčí aj fakt, že aj skupiny s presnými pravidlami majú navyše stelesnené autority v podobe vedúcich osobností. A niektoré dokonca viac. Športové družstvá majú tiež svojho kapitána, svojho trénera a navyše celý realizačný tím. Ďakujem v mene nášho družstva trénerke Slávke a celému realizačnému tímu na čele s pánom Abrahámom za podporu.

Stano Daniel

Kto sú, odkiaľ sú a aké majú zvyky – Rómovia

Rôzne knihy uvádzajú, že Rómovia sú etnické spoločenstvo, ktoré sa vždy od ostatných obyvateľov líšilo tmavšou farbou pokožky, osobitými formami spôsobu života, vlastným jazykom, temperamentom a ochotou podriaďovať sa tlaku majoritného spoločenstva.

Keď v 14. až 15. storočí Rómovia prechádzali európskym kontinentom, predstavovali sa ako pútnici z Malého Egypta. V niektorých krajinách ich nazvali podľa tohto domnelého pôvodu (Egyptanos, Gitanos, Gypvies), na Balkáne dostali pomenovania Cingaro, Thigane, Zigeuner i Cigáni. Sami príslušníci tohto etnika väčšinou neprijali tieto označenia a používajú vlastný etnonym Rómovia. Pre používanie tohto termínu sa rozhodla aj vrcholná rómska organizácia Internatlonal Romani Union. Predkovia „Romákov“ opúšťali svoju pravlasť Indiu a vydali sa kočovným spôsobom života do celého sveta.

Európania sa k tmavým kočovníkom správali spočiatku zhovievavo, lebo sa vydávali za kajúcnych pútnikov, no potom ako ich parížsky arcibiskup exkomunikoval z cirkvi, sa postoj obyvateľov k nim zmenil – začali sa štyri roky krutej diskriminácie. Vlády niektorých krajín asi nevedeli, čo robia, pretože vydávali nariadenia, ktorými Rómov zo svojich krajín vykazovali, pri dolapení ich mučili, mrzčili im telá a následne ich popravili. Zabitie cigána nebolo považované za zločin.

V strednej a juhovýchodnej Európe príchod Rómov riešili lepším spôsobom. Využívali rôzne služby rómskych obyvateľov, ako stavebné práce, opevňovacie služby, kováčstvo. Tí, ktorí sa narodili do rodiny kováča alebo nadaného hudobníka, mali vopred vybrané. Uhorskí feudáli ich usadzovali na svojich pozemkoch, čím sa utvorili základy kontinuálneho usadlého spôsobu života „Romákov“.

Roma nane jekh – aňi pre jekh vast nane sa o angušťa jekh.
(Rómovia nie sú všetci rovnakí – ani prsty na jednej ruke nie sú rovnaké.)

Rómske príslovie

V roku 1322 sa Rómovia dostali aj na Slovensko, do okolia Spišskej Novej Vsi. Jedna z týchto skupín, vedená kráľom Sindelom a vojvodami Michalom a Ondrejom, počtila svojou návštevou aj Košice, Levice a Bratislavu. Iná skupina, ktorú sprevádzal vojvoda Ladislav, získala ochranný list vydaný Žigmundom Luxemburským.

Aj Mária Terézia musela mať z Rómov dobrý pocit, keď vydala nariadenia o zákaze kočovania, používania vlastného jazyka a uzatvárania vzájomných sobášov.

Dejiny Rómov sú poznamenané mnohými tragédiami, ale o tom až nabadúce.

Mikhajla Janková

Amenca - S nami

anketa

Názory ne-Rómov na Rómov

Eva (20): Rómovia sú podľa mňa predovšetkým ľudia. Nerobím žiadne rozdiely, kým mi osobne neubližujú. Bola by som radšej, keby začali viacerí z nich pracovať.

Jana (21): Pokiaľ robia tak, ako každý normálny človek, tak ich aj tak beriem. Mne neprekáža farba pleti, ale to, že sú leniví. Keď nepracuje beloch, tak mi to tiež prekáža. Nepotrebujem niekoho živiť zo svojich daní a on si bude vyvaľovať šunky. To platí o všetkých, nielen o Rómoch.

vzťahy

„Človeku je vtedy dobre, keď sa má o koho oprieť.“

Skúsme porozmýšľať, aké miesto majú v živote človeka ľudské vzťahy. Fridricha Veľkého táto otázka tiež zaujímala a preto sa rozhodol urobiť pokus. Desať detí rozdelil do dvoch skupín. O jednu skupinu sa starali mníšky s láskou, rozprávali sa s nimi, spievali im. S ďalšou skupinou taký vzťah nemali. Nosili im jedlo a to bolo všetko. Výskum ukázal, že deti z prvej skupiny boli plné života a darilo sa im. Deti z druhej skupiny boli smutné, bez života.

Ľudia si dnes neuvedomujú dôležitosť ľudských vzťahov, lebo všetci sa ženú za peniazmi a prácou. Uvedomili by si to, keby žili vo svete, kde by sa komunikovalo len preto, lebo by to bolo nutné. V škole by sme sa jeden druhému nepozdravili a nehovorili o tom, ako bolo cez víkend, ako bolo na diskotéke... Po príchode domov by sme sa s nikým nerozprávali, lebo by nebolo potrebné pozdraviť ani opýtať sa: „Čo je nové?“, „Ako sa máš, mami?“. Namiesto týchto slov by bolo ticho. Všade iba ticho. Žiadny náznak ľudských vzťahov. V takomto svete by sa nedalo žiť. Ľudia

by nepoznali, aké výhody ponúka napríklad: priateľstvo.

Určite každý z nás má svojho dôverníka, ktorému vyrozpráva svoje zážitky, pocity, prania...

Ľahšie sa žije, keď človek vie, že je tu niekto, kto mu podá pomocnú ruku. Ani v bohatstve a prepychu sa človek necíti šťastným, ak je sám. Možno má svoju rodinu a známych, ale zároveň nemá nikoho, kto by mu pomohol v ťažkej chvíli. Nemá žiadneho priateľa. Ak vieme, že je tu niekto, komu môžeme vyrozprávať svoje tajomstvá a pocity, život je ľahší.

A teraz sa pozrime na vec z druhej strany. Aké sú dôsledky zlých ľudských vzťahov?

Vraždy, rasizmus, násilie, vojny... Už v minulosti ľudia vedeli, že ak chcú spolu dobre vychádzať, mali by byť k sebe tolerantní, priateľskí, nápomocní. Myslím si, že každý človek, aj keď si to niektorí nepripúšťajú, potrebuje mať pri sebe niekoho, s kým by sa mohol podeliť o svoje šťastie. Tak ako sa spieva v jednej pesničke: „Človeku je vtedy dobre, keď sa má o koho oprieť.“

Anna Čonková

Amenca - S nami

Learning to Cheat

Classroom Customs, International Style

For a few years now, I have been both a teacher and student in Slovakia, and I am still learning the differences between Canadian and Slovak classrooms. When I first arrived, however, everything was new

On the day of the much feared test, I faced a rebellion. The students were shocked when I told them to separate their desks, and they refused. I tried to use reason with them; this badly failed. They assured

The real measure of success was their ability to communicate in normal real life situations...for example, with me in the pub.

and different, I was often confused. In fact, this was one of the first phrases I learned in Slovak, „I'm confused.” Actually, this phrase is still very useful for me.

One experience in the class which I will never forget is the first time I gave a test. I was teaching in a private language school in eastern Slovakia, largely driven by profit. In such a situation, I saw the tests as pointless as the school was more motivated by profit than education, and failing people was seen as bad business. In fact, one time a student badly failed and the school ordered me to pass him. Although I saw the tests as something of a charade, the students themselves took them very seriously. They were very nervous before the first test; but by this time we had become something like friends, a process greatly assisted by 14 crown „čapované pivo”. Perhaps it was a strange thing for a teacher to tell his students, but I tried to persuade them that the tests meant nothing. I explained my theory that „filling in the blanks” did not reflect their abilities; it was not a natural context. I could not persuade them, and soon I was introduced to the interesting world of cheating in the Slovak classroom.

me that this was not possible, for reasons I did not understand. Finally, I threatened to fail everybody, an empty threat. As a first year teacher, I could not fail everybody and keep my job. Strangely, however, they believed me, and they quickly separated their desks.

Once the test began, I observed that the most interesting part of the room seemed to be on the floor, between the students' legs. Did they really think that I am so stupid? Pathetically, I repeatedly yelled out somebody's name, as I might yell at my dog when she misbehaves. No effect. Some started openly consulting each other, ignoring my protests. Eventually, I decided that I could use the time to correct written assignments, occasionally looking up and yelling out „Lucia!”... „Miro!”... „Dušan!” largely for symbolic purposes.

Once, however, I looked up and I simply could not believe my eyes. One of my middle aged students had her notebooks, textbooks and workbooks, everything including her lipstick, messily spread out all across her desk and I threw up my arms and

Amenca - S nami

cried out „Oh please, this is really just ridiculous!” She waved her hands and arms up and down, insisting that I misunderstood what she was doing. How I could „misunderstand” this sight is still a mystery to me. Thankfully, for everybody, the time for their test expired.

The whole situation made no sense to me. On the one hand, I had tried to persuade them that the test was nonsense, and they insisted that it was not. But then once the test began, the students all cheated, and I pretended that they weren't. This is when I learned the word „ťahák” and its place in the classroom. Don't get me wrong, Canadian students also have „cheat sheets”, but if you get caught, your university days are finished. The student will definitely be expelled. As a result, few students take the risk. I understand, however, that the need for cheat sheets is less, as in England and North America, the emphasis is more on writing interpretive essays than it is on showing a knowledge of facts.

Slovaks always tell me that they are „prisposobiví”; I learned, however, that so am I. By May, I was trying to find my own way to cheat...not on tests, of course, but how to get out of

my responsibilities. You see, it was the middle of May, the time of the World Hockey Championships. Although this tournament is not so popular in Canada, I wanted to watch the final, as Canada was playing for the gold medal. But I had a class to teach...how could I both teach and watch the game? Then I remembered the fear students had of the test; I could use this to my advantage. I planned to surprise them with another test, a short and easy one. And once they finished the test so quickly, I could behave as though I were very impressed and praise them. People like praise.

„You are finished already? Wow, you are good! I guess you can go home.” I knew this surprise test would frighten and disorient them, and because of this they would not notice that the class was finished unusually early, giving me much time to find a good seat in the pub, with a cold beer, and enjoy the match.

My little plan worked perfectly, and everybody was happy, especially me. „Cheating”, I learned, can be a two way street.

Brian Moore

vocabulary - slovná zásoba

charade	šaráda
cheating	podvádzanie
to observe	bádať, všimnúť si
spread out	rozložený
be expelled	byť vyhodенý
to praise	chváliť

measure	miera
to assure	uistiť sa
to yell	vykriknúť
misbehave	zle sa správať
to pretend	predsierať

na zamyslenie

BEZ ROZDIELU

Kultový kult hákového kríža

Celý náš život je ako jeden nekonečný film, kde všetci hráme svoju rolu, či sme hnedí, čierni, bieli alebo žltí.

Chcem poukázať na veľmi dobre spracovaný film „Kult hákového kríža.“ Hlavná myšlienka tohto filmu bola v totálnej premene zmýšľania nacistu. Zmena prišla po trojročnom väzení za vraždu človeka tmavej pleti. Dôvod na zabitie bol prostý. Obeť bola farebná. Vrahovi pomohli pochopiť skutočný zmysel života práve tí, ktorých nenávidel. Celý príbeh prerozprával jeho brat, ktorý sa stal obeťou jeho zmýšľania.

Nikto nemá právo povedať: „Áno, ja len ja mám právo žiť, lebo ja som biely a všetci tí, ktorí sú inej farby pleti, inej národnosti nemajú miesto

na tejto planéte.“ Neexistuje „čistá rasa“, tak ako nie každý je krásny, má blond vlasy, modré oči a postavu ako z módného časopisu. Ten, kto nás stvoril, vie prečo nás stvoril takých akí sme.

Na svete je mnoho katastrofických pohrôm, civilizačných chorôb, hlad, ktorý všade vládne. Mnoho ľudí, či mladých a starých, krásnych a škaredých, bielych a čiernych, je postihnutých, či už fyzicky alebo duševne. Človek, čo

*...a my sa
zaoberáme
hlúposťami.*

nepočuje, by chcel začuť šum padajúceho lístia, šum vetra, svoj hlas, hlas milovaných. Človek, čo nevie aké to je, keď šliapne do snehu a uvidí svoju šľapaj alebo si len tak hupne a čľupne do malej dažďom vytvorenej mláky, pretože nanešťastie nebol obdarený zdravými nohami. Čo majú robiť tí, ktorí sú nevidiaci? Čo všetko by dali za to, aby to mohli zažiť tie pocity, ktoré sú im navždy odopreté?

Záver filmu znie: „Nenávisť je zbytočná záťaž. Život je príliš krátky, aby sme si ho ničili po celý čas.“

Beáta Žoltáková

Demografické mýty o Rómoch verzus spoločenská integrácia

Demografický vývoj Rómov je možné sledovať v niektorých rokoch, ktorých boli zachytené súpisy sčítaní, uložené v archívnych fondoch, v cirkevných matrikách, v štatistických úradoch, dnes vyhľadávané. Hlavne v poslednej dobe z týchto prameňov vidíme dosť často tabuľky, správy ktoré nám oznamujú šokujúci stav počtu rómskej populácie, vysoká pôrodnosť atď., no prognózy uvádzajú, že situácia sa časom stabilizuje. Nepodliehajte panike!

Keď som čítala podobné publikácie chýbala mi v nich určitá súvislosť medzi jednotlivými informáciami, väčšinou ide o to informovať čitateľa o stave aký je, možno aký bude. Chcem veriť, že je

tomu tak pre nedostatok priestoru, kde jednoducho sa nedá povedať všetko. No tiež sa bránim myšlienke, že by to bolo zámerom. Preto by som prostredníctvom článkov vám i sebe poskytla priestor zamyslieť sa resp. si doplniť informácie, možno tiež nahradiť za mylné.

Séria článkov na tému demografické mýty o Rómoch verzus spoločenská integrácia, pozostáva z štyroch častí, ktoré tematicky zapadajú do mozaiky historických faktov zo života slovenských Rómov. Okrem súpisov, sčítaní obyvateľstva sa zameriam aj na opis situácii, ktoré istým spôsobom vplývali na každodenný život dnešnej rómskej rodiny.

So hin čačo: kamiben, bokh. (Čo je skutočné: láska, hlad.)

rómske príslovie

Prvý súpis Rómov – poddaní sa podieľali na integrácii Cigánov

Z hľadiska výskumu cigánskej populácie v období panovania Márie Terézie boli matriky vedené dostatočne podrobne, na miesto povolania rodičov bolo uvedené označenie patre zingaro (otec cigánlat.), alebo ex parentibus zingaris (z cigánskych rodičov, lat.).

Prístup k Rómom sa kvalitatívne zmenil. Cieľom habsburských panovníkov nebolo

kruté prenasledovanie, fyzická likvidácia Cigánov, ako v západnej Európe, ale ich postupné usadzovanie, vzdelávanie a zapájanie do života vtedajšej feudálnej spoločnosti. Z časti sa im to podarilo, odhliadnuc od iných predsavzatí odhaduje sa, že v druhej polovici 18. storočia sa usadilo 40-50 000 pôvodných cigánskych kočovníkov.

Amenca - S nami

Dnes sa javí ich rozhodnutie ako pozitívne, snažili sa poskytnúť Rómom vzdelanie a tým viac možností využívať získané remeselné zručnosti pre ostatné obyvateľstvo. Túto možnosť mohli využívať len usadení Rómovia, hlavne ich deti u sedliakov a remeselníkov. Pravdou je, že reformy panovníkov sa prakticky neuskutočnili. Pretože deti posielané na výchovu do sedliackych rodín, od sedliakov odchádzali k svojim rodinám i sami sedliaci ich posielali späť k rodičom, aby sa zbavili

Nadalej kočovali, venovali sa vešteniu, kováctvu, živili sa ako brusiči, korytári, využívali priestor, ktorí im poskytovala sloboda. Neboli však nezávislí, z toho vyplývalo časté žobranie, z núdze i krádeže v sedliackych statkoch.

Nie je známe či nevydarená reforma týkajúca sa usadenia a integrovania Rómov spôsobila vznik nepriateľských vzťahov medzi obyvateľmi Rakúska - Uhorska a Rómami. Čo je však iste nemáme z tohto obdobia presné údaje o celkovom počte Rómov, teda sa

Familija pal e familija džal. (Kam jedna rodina, príbuzní za ňou.)

rómske príslovie

finančnej záťaže a zodpovednosti.

Pohyb kočovných Rómov po Rakúsko-Uhorsku reformátori čiastočne zastavili a došlo k usadeniu spomínaného počtu Rómov. Dnes vieme, že ich snaha nebola nikomu na škodu. Dlhodobým spolužitím boli s usadenými Rómami získané dobré skúsenosti, preto mali možnosť pracovať na cirkevných majetkoch, statkoch, pracovali za naturálie alebo malý finančný obnos, ktorý okrem iného často utrácali v krčmách. Svoje majetky, ktoré im boli pridelené zo zákona (pôda), sa naučili obhospodarovať, no poniektorí zostali verní predchádzajúcemu spôsobu života.

len môžeme domnievať, že snaha Márie Terézie asimilovať masu voľne sa pohybujúcich Rómov bola opodstatnená, vzhľadom k tomu, že si to situácia vo feudálnej spoločnosti k rozrastajúcej sa rómskej skupine vyžadovala.

V ďalšom príspevku sa vám pokúsim v skratke priblížiť osud Rómov v I. a II. svetovej vojne. Počty a straty na životoch Rómov a ich samotný návrat do života krátko po vojne. Tiež spôsob akým spoločnosť vnímala túto skupinu ľudí, spôsob akým spoločnosť realizovala svoje predstavy o integrácii Cigánov.

Margita Rácová

Stačí sa hudobnej výchovy iba „zúčastniť“?

Ohliadajúc sa späť k počiatkom môjho muzicírovania, musím konštatovať a vysloviť svoju veľkú vďaku môjmu otcovi a rodine, v ktorej som vyrastal a vyrastám. Prostredie, v ktorom mala hudba prioritné postavenie a bola neoddeliteľnou súčasťou každodenného života, sa podpísala asi najväčším dielom na mojom terajšom štúdiu, na Katedre hudobnej výchovy v Nitre. Čo by sa stalo ak by ma rodičia nevedli k hudbe a nechali to len na škole?

Úroveň výučby hudobnej výchovy v porovnaní s ostatnými vyučovacími predmetmi je na základných školách rozdielna. Možno preto, že náš školský systém ju v porovnaní s minulými rokmi zanedbáva, o čom svedčí skrátenie vyučovacích hodín z dvoch na jednu hodinu týždenne. Je to veľmi krátky čas na zrealizovanie vyučovacieho procesu hudobnej výchovy. Myslím si, že hudobnej výchove by sa mal poskytnúť dlhší časový priestor, minimálne dve hodiny týždenne, tak ako sa dostáva iným výchovám.

Čo sa zmenilo k lepšiemu? Učebnice. Na trhu sú viaceré učebnice, ktoré sa neustále inovujú. Najhoršie na tom je, že ich pedagógovia nevedia využívať, a to z dôvodu ich nekvalifikovanosti. Veľakrát sa stáva, že hudobnú výchovu učí napr. učiteľ telesnej výchovy, čo môže ešte pri jeho prípadnom nezaujme o tento predmet prehíbiť priepasť medzi žiakmi a hudobnou výchovou ako predmetom. S mojimi skúsenosťami so základnou školou som sa s týmito prípadmi stretávame pomerne často. Dokonca

škola nemala ani kvalifikovaného pedagóga hudobnej výchovy, čo platí aj v súčasnosti.

Vedenia škôl s menším počtom tried do pracovného úväzku nezaradia učiteľa s kvalifikáciou iba hudobnej výchovy, nakoľko považujú hudobnú výchovu za doplnkovú. Ďalšou negatívnou stránkou je, že sa tento predmet neklasifikuje ako iné výchovy. To spôsobuje neaktívnosť a nezainteresovanosť na obsahu, nakoľko sa v duchu olympijského hesla „stačí zúčastniť“

Školy potrebujú dobrých a kvalitných pedagógov a obzvlášť hudobnej výchovy. Súčasnosť je príznačná svojimi hudobnými trendami, ktoré asi najvýraznejšie formujú osobnosti žiakov. Ak ich naučíme vybrať si, čo naozaj chcú, naučíme ich aj novému životnému trendu, hodnotám, ktoré hudobná kultúra so sebou prináša. Osobnosť učiteľov, ktorí zainteresujú žiakov v ďalšom štúdiu hudby musí byť akceptovateľná pre pubescentov.

Školy nemajú primerané materiálne vybavenie, pomocou ktorého by sa dal realizovať vhodný a plnohodnotný vyučovací proces. Dobrým riešením by bolo zriadenie osobitnej miestnosti s multime-diálnymi zariadeniami.

Našou nádejou je zlepšenie postavenia a pochopenia dôležitosti hudby pre mládež, ako jedného sebaidentifikačného prvku tvorby svojej identity. Chýbajú predovšetkým však kvalifikovaní pedagógovia.

Ladislav Pompa

Amenca - S nami

